Tuomioistuinvirasto
Domstolsverket

Lausunto
29.9.2026
TIV/1245/2026

Eduskunta
Hallintovaliokunta

Eduskunnan hallintovaliokunnan pyyntö toimittaa kirjallinen asiantuntijalausunto koskien HE 138/2026

Asiantuntijalausunto: Kirjallinen asiantuntijalausuntopyyntö HE 138/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi esitutkintalain, oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallintovaliokunta on pyytänyt otsikkoasiassa lausuntoa esityksen esitutkintavaihetta koskevista ehdotuksista. Tuomioistuinvirasto lausuu lakiin perustuva toimialansa huomioiden lisäyksenä lakivaliokunnalle 16.9.2026 toimittamaansa lausuntoon nähden:

Korvausvaatimuksen selvittämättä jättäminen esitutkinnassa ei saa johtaa oikeusturvaa tai ehdotetun lain tarkoituksen vastaisella tavalla oikeudenkäynnin sujuvuutta vaarantavaan oikeustilaan. Ehdotuksen mukaisella tavalla toimittaessa on ehdottoman tärkeää, että menettelyn piiriin päätyvät ainoastaan ehdotuksen mukaiset rajatut tilanteet, mikä puolestaan edellyttää esitutkintaviranomaiselta asianmukaista harkintaa. Jos sellaisiakin korvausvaatimuksia jää selvittämättä, jotka lainsäätäjä oli tarkoittanut jättää esitutkinnassa selvitettäviksi, ne eivät päädy syyteharkinnassa syyttäjän tietoon, syyttäjä ei niitä aja ja niiden selvittäminen alkaa vasta tuomioistuimen toimesta asianomistajalle esitettävin kehotuksin. Tämä olisi omiaan hidastamaan asian käsittelyä ja aiheuttamaan lisätyötä ja kustannuksia tuomioistuimille. Esitutkintaviranomaiselta ehdotuksessa edellytettyä korvausvaatimuksen ennakointia sellaiseksi, ettei syyttäjä sitä ajaisi, ei voine pitää tavanomaisena esitutkintaviranomaisen toimenpiteenä. Muutoksen toimivuus käytännössä aiheuttanee pysyvän koulutus- ja ohjaustarpeen viranomaisten kertaluontoisesti antamien ohjeiden lisäksi.

Erityisasiantuntija Heli Leinonen

Digitaalinen PDF-allekirjoitus / Digital PDF-signatur
Heli Leinonen
Erityisasiantuntija
Tuomioistuinvirasto
heli.leinonen@oikeus.fi
Asian tunnus / Ärende-ID: TIV/1245/2026
Asiakirjan tunnus / Dokument-ID: TIV-AK-2026-11764
29.09.2026 11:53:12